

eHelse gir muligheter

Statsministrene i EU satser sterkt på å øke investeringene i forskning, fra 1,9 % til 3 % av EUs bruttonasjonalprodukt. Utfordringer på helseområdet kjennetegnes av potente teknologier med stor endringskraft.

Det sa forskningsråd Gard Titlestad ved den norske EU-delegasjonen da han foreleste om teknologisk utvikling – organisatoriske og faglige konsekvenser, i Bergen i april i år.

Titlestad stilte spørsmål om hvilke muligheter og utfordringer det europeiske forskningsområdet (ERA) og EUs ramme-program (1) gir i denne sammenheng.

Satsing på eHelse

Forskningsråden siterte den norske regjeringen, som sier (2): «Regjeringen har som mål at Norge skal være blant de fremste landene i verden innenfor ny teknologi, kompetanse og kunnskap. Det skal derfor legges større vekt på kommersialisering av forskningsresultater. Den norske forskningsinnsatsen må økes. Det kreves betydelig innsats om vi skal nå målet om å være på OECD-landenes gjennomsnittlige nivå i 2005.»

– Forskning er sentralt for å nå målet. Vi kan få drahjelp til dette av EUs 6. ramme-program, mente Gard Titlestad. Han trakk frem ett eksempel, eHelse: – Ramme-programmer har aldri før inneholdt større muligheter for helseområdet, inkludert livs-

vitenskaper og bioteknologi, IT, matsikkerhet og helsepolitikk.

Innen EU er eHelse en sentral del av handlingsplanen *eEurope 2005*. Den innebærer at det skal lages elektroniske helsekort, etableres helsenettverk med blant annet online-helsetjenester med råd til pasienter, telemedisinske konsultasjoner og elektronisk forskrivning av medikamenter.

– eHelse er en forbrukerorientert modell hvor aktørene samarbeider og utnytter IKT, inkludert Internett-teknologi, for å organisere, levere og stå for helsetjenester samt administrere hele helsetjenestesystemet, forklarte Titlestad.

Spredning av god praksis gjennom e-helse-konferanser er et vesentlig virkemiddel. I så måte trakk han frem den første europeiske eHelse-ministerkonferansen som ble holdt 22.–23. mai i Brussel, og hvor helseminister Dagfinn Høybråten ledet den norske delegasjonen.

Rammeprogram gir løsninger

EUs 6. rammeprogram skal implementere ERA og skape et indre marked for forskning, tilsvarende hva det indre marked

Forskningsråd Gard Titlestad ved den norske EU-delegasjonen i Brussel. Foto Ellen Juul Andersen

i Norge i dag er en del av gjennom EØS-avtalen.

– Programmet tilbyr nye og betydelig mer slagkraftige virkemidler, og introduserer store endringer i gjennomføring av forskningen, mente Gard Titlestad. – Det setter forholdet mellom nasjonal og europeisk forskning på dagsordenen på en helt ny måte. Den forskningsmessige delen av eHelse ivaretas også gjennom rammeprogrammet.

– Hensikten er å få bedre effekt av all europeisk forskning, ikke bare den som EU finansierer direkte. Blant de nye instrumenter som nå tas i bruk, er etablering av nettverk for fremragende forskning (NoE). Bruk av integrerte prosjekter (IP) og aktiv bruk av Romatraktatens artikkel 169 (3), gir landene mulighet til å få støtte fra EU til å implementere nasjonale programmer og aktiviteter i fellesskap, sa han.

– Målsettingen er å motvirke fragmentering av forskningen, bidra til større konsentrasjon og integrasjon, fremme kvalitet og derved oppnå såkalt kritisk masse for gjennombruddsforskning. Det er videre et mål å forenkle prosedyrer og gi deltakerne større autonomi og fleksibilitet.

De nye instrumentene skal vurderes i 2004: – Vi vil se en økning i kunnskaps- og teknologioverføring gjennom forskningsdeltakelse i EU, tror Titlestad. – Industri, forskning og myndigheter må arbeide sammen for problemløsning og verdiskapning. Derfor vil bruk av nasjonale muskler kunne skape internasjonalt utbytte i fremtiden.

Aksjonsplan

Ifølge forskningsråden satser EU, som en del av Lisboa-strategien (1), sterkt på å øke investeringene i forskning. Målet er en økning fra 1,9 % til 3 % av EUs bruttonasjonalprodukt.

Bioetikk i fokus

Mens innhold og budsjett ble forbausende raskt vedtatt, ble etikkdiskusjonen svært omfattende under behandlingen av EUs 6. rammeprogram.

På et møte i september i fjor vedtok konkurranseevnerådet i EU at det innen 31.12. 2003 skal etableres detaljerte implementeringsregler for finansiering av forskningsaktiviteter som involverer bruk av humane embryoer (befruktede egg) og humane embryonale stamceller. Inntil reglene er etablert, suspenderes finansiering av slike aktiviteter med unntak av «banked or isolated human embryonic stem cells in culture».

EU-kommisjonen la nylig frem en rapport om human embryonal stamcelleforskning. Rapporten dannet grunnlag for et seminar om bioetikk den 24. april.

– Ulikhetene blant medlemslandene når det gjelder hva som er etisk akseptabelt, gjenspeiler divergensen mellom landene. Den nasjonale regulering er i samsvar med subsidiaritetsprinsippet.

Imidlertid må man komme til enighet om hva som kan finansieres over 6. rammeprogram, og det blir en spennende diskusjon, sier Gard Titlestad.

Konkurranseevnerådet, som omfatter forskning, industri og indre marked, skal på ny diskutere bioetikk i september 2003.

Opptatt av stamcelleforskning?

Følg med på nettstedet for nyheter: http://europa.eu.int/comm/research/press_en.html

Ønskes mer informasjon om forskning?

Kontakt EU Forskningsinfo, ved Simen Ensby, sen@forskningsradet.no eller forskningsråd Gard Titlestad, gard.titlestad@mfa.no

Etter statsministrenes beslutning på toppmøtet i mars i år, skal dette skje gjennom en aksjonsplan. Aksjonsplanen inneholder en rekke konkrete forslag som landene kan ta i bruk. EU-kommisjonen forventer at 3 % forskningsinvestering med størst økning fra privat sektor, vil bidra til 0,5 % økning av den økonomiske vekst og 400 000 nye jobber hvert år fra 2010.

– Aksjonsplanen er også en mulighet for Norge til å la seg inspirere, utfordre og «presse» gjennom prestasjonsammenlikninger (benchmarking). Den kan sånn sett bety drahjelp til å nå det norske målet: gjennomsnitt av OECD-nivået innen 2005, oppsummerte Gard Titlestad.

Ellen Juul Andersen

ellen.juul.andersen@legeforeningen.no
Informasjonsavdelingen

Litteratur

1. Om det 6. rammeprogrammet og det europeiske forskningsområde. <http://odin.dep.no/ud/norsk/publ/stprp/032001-030091/index-hov002-b-na.html> (7.5. 2003)
2. St.prp. nr. 51 (2002–2003). Virkemidler for et innovativt og nyskapende næringsliv.
3. Den europeiske union – traktatsamling. http://europa.eu.int/abc/obj/treaties/da/datr6f01.htm#Article_169 (7.5. 2003)

Yrkesforeninger

Det ble en pike!

24. mars passerte Alment praktiserende lægers forening 4 000 hovedmedlemmer, og det med et kvinnelig tilskudd på stammen.

– Vi har «voktet» på medlemstallet en stund og Anders Taraldset i Legeforeningens registeravdeling har sendt jevnlige rapporter, sier Aplfs leder Kjell Maartmann-Moe. – 19. mars kunne han rapportere at vi var 3 999, og fem dager senere rundet vi altså fire tusen.

– Økningen i medlemsmassen betyr for det første at vi blir flere og flere allmennleger, noe som er gledelig i seg selv, sier Maartmann-Moe. – I tillegg betyr det, hvis medlemstallet holder seg, at Aplf får ett ekstra mandat til Legeforeningens landsstyre, og en ekstra allmennlegestemme er ikke å forakte, sier han.

Antall medlemmer i Aplf har økt jevnt og trutt de siste årene. Medlemstallet har særlig skutt fart etter 1999, som følge av sterk stillingsvekst i årene før og etter etablering av fastlegeordningen.

Lise B. Johannessen

lise.berit.johannessen@legeforeningen.no
Informasjonsavdelingen

Forhandlingsresultatet i staten

Forhandlingene i staten for årets mellomoppgjør ble avsluttet like over midnatt 1. mai.

Ingen av hovedsammenslutningene var spesielt tilfredse med at det ikke er satt av penger verken til sentrale eller lokale lønns-tillegg for 2003 – heller ikke Akademikerne, som krevde penger til lokale forhandlinger.

Akademikerne er imidlertid fornøyd med at det blir nye forhandlinger dersom lønnsøkningen for arbeidere og funksjonærer i industrien i tariffperioden viser seg å bli 0,1 % større enn for statsansatte.

For øvrig er medlemmene i Akademikerne-Stat sikret forholdsvis bra lønnsvekst i perioden under ett, takket være et godt oppgjør i 2002.

Legeforeningens statsansatte anbefales å bruke hovedtariffavtalens punkt 2.3.4 Særlige grunnlag (se www.legeforeningen.no/index.db2?id=11606) som utgangspunkt for lokale lønns-tillegg. Dette på bakgrunn av at staten har problemer med å beholde og rekruttere kvalifiserte leger til mange stillinger, for eksempel ved universitetene, i trygdeetaten og innen den sentrale helseforvaltningen. Uansett blir det viktig at både det enkelte medlem og de lokale tillitsvalgte skolerer seg i lokale forhandlinger fremover.

Marta Ebbing

Legeforeningens representant i Akademikerne-Stat

Brudd i forhandlingene i Oslo kommune

Natt til 1. mai kl 03 30 ble det brudd i årets lønnsforhandlinger mellom Oslo kommune og Akademikerne.

Etter vanskelige forhandlinger fant Akademikerne det nødvendig å bryte, med bakgrunn i at kommunen la frem sitt eneste og siste tilbud som betydde et nulloppgjør for alle ansatte i Oslo kommune.

Det eneste elementet som kunne ha snev av økonomi i tilbudet, var en reforhandlingsklausul som sikret partene en rett til å gjenoppta forhandlingene i januar/februar 2004 dersom lønnsavviket mellom de ansatte i Oslo kommune og de ansatte (arbeidere og funksjonærer) i NHO-området var større enn 0,1 %.

Selv om Akademikerne mente at dette nye prinsippet om en kobling opp mot ansatte i NHO-området var svært interessant, valgte man likevel å bryte.

At et tilsvarende tilbud ble akseptert av Akademikerne i statlig sektor, var blant annet fordi de ansatte i staten, på grunn av lønnsoverhenget fra i fjor, var sikret en større lønnsvekst enn i Oslo kommune.

De ansatte i statlig og kommunal sektor er på grunn av overhenget sikret en lønnsvekst på mellom 4 og 4,5 %, mens de ansatte i Oslo kommune kun vil være sikret en lønnsvekst på omlag 3,5 %.

Dette avviket mente Akademikerne var for stort, og at det ikke gagnar Oslo kommune muligheter til å rekruttere og beholde den nødvendige kvalifiserte arbeidskraft den trenger for å sikre innbyggerne et tilfredsstillende tjenestetilbud.

Mekling i lønnsoppgjøret i Oslo kommune startet fredag 9. mai.

Anne-Gry Rønning Moe

anne.gry.ronning.moe@legeforeningen.no
Forhandlingsavdelingen

Synes du det kan være vanskelig å finne det du leter etter på Legeforeningens nettsider?

- Prøv søkesiden med fritekstsøk på hele nettstedet eller i de forskjellige hovedseksjonene

www.legeforeningen.no/sok